

הַמַּעֲיָן

בתוכן:

- 3 [דבר העורך] רבי עקיבא מצחק'...
- 4 תשובת הגר"א קוטלר זצ"ל בעניין השמיטה ביישוב מחנה ישראל / משה אריאל פוס
- 8 חידושו של הרב יונתן זקס זצ"ל בשאלת הרוע בעולם / הרב נתן קוטלר
- 15 מנהגי יום זיכרון על נפטור לאחר חמישים שנה / הרב אורי סמט
- 25 בירורים בעניין 'לפני עיוור' על 'לפני עיוור' / הרב רפאל סויד
- 31 סדר פרקי 'שיר של יום' / שמואל כהן
- המָתֵג בסידורם של ר' עזריאל ור' אליהו בנו מווילנא, ודחיית הטענות
- 35 על השגות רבי זלמן הענא נגדם / הרב יונתן קרני
- 41 התורה ה'מקושרת' / יונתן רבינוביץ
- הלכה ואקטואליה**
- 60 על שיקולים והעדפות במצבים של "מוות סטטיסטי" / הרב עוז בלומן
- 69 פיטורי עובד שמסרב להתחסן נגד הקורונה / הרב דוד בריזל
- מחשבה אקטואלית**
- 80 האם מותר לעלות לירח? / הרב נחום אליעזר רבינוביץ זצ"ל
- 83 הרהורים בעקבות האסון במירון בל"ג בעומר תשפ"א / הרב שלמה דייכובסקי
- 93 'ישיבות נקים בכל מקום?' - נקודות למחשבה / הרב בועז גרינווד
- תגובות והערות**
- השפעת 'הרצאת הרב' על כינון האנציקלופדיה התלמודית - תגובה / הרב פרופ' נריה גוטל, הרב אורי רדמן; עוד על הקריאה בתורה במחזור השנתי / פרופ' יצחק פנקובר, הרב חיים אשר ברמן, רחמים שר שלום; האם היה הרמב"ן צאצא של ר' יצחק ב"ר ראובן הברצלוני? / עדיאל ברויאר, הרב פרופ' עוזד ישראל; חילול השם או חילול ה' / יהושע בהר"ב
- 98
- נתקבלו במערכת / הרב יואל קטן
- 107
- רשימת המאמרים בכרך סא [גיליונות 235-238]
- 132

המשתתפים בגיליון זה:

הושע בהר"ב, שדמות מחולה 1093200. shushiba@gmail.com
הרב עוז בלומן, הארון 50, מבשרת ציון 9079052. ozblum@gmail.com
עדיאל ברויאר, יד בנימין 7681200. calev72@gmail.com
הרב דוד ברזל, רבי יהודה הנשיא 41, מודיעין עילית 7183204. 9298027@gmail.com
הרב חיים אשר ברמן, חזון איש 39, ירושלים 9742404. nadlan.romema123@gmail.com
הרב פרופ' נריה גוטל, רבי חיים ויטל 18, ירושלים 9547018. n0526071671@gmail.com
הרב בועז גרינווד, פרי מגדים 16, נריה 7193700. boazgree@gmail.com
הרב רפאל שלמה דיכובסקי, פרנס 12/16, ירושלים 9387906. daichovsky@gmail.com
הרב פרופ' עודד ישראלי, נס הרים 9988500. oyisraeli@gmail.com
שמואל כהן, ת"ד 96, כפר הרא"ה 3895500. samuelc@bezeqint.net
הרב רפאל סויד, בירנבוים 9, בני ברק 5164705. zx05271039302@gmail.com
הרב אורי סמט, מגדל עוז 9091500. orisamet@gmail.com
משה אריאל פוס, הרב יצחק 12, קרית יערים 9083800. ariel@fusslaw.com
פרופ' יצחק פנקובר, ככר מגנס 4, ירושלים 9230404. penkowj@bezeqint.net
הרב נתן קוטלר, אביעד 18 ב, ירושלים 9370326. natanorot@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
הרב יונתן קרני, ניו יורק, ארה"ב. be321321@gmail.com
יונתן רבינוביץ, הר אפרים 35, טלמון 7193700. yoni.rabinovitch@gmail.com
הרב אורי רדמן, עמק איילון 16, שוהם 6083516. urired@walla.com
רחמים שר שלום, אצל 5, נתניה 4232007. yrsarshalom@bezeqint.net

* * *

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: ד"ר שמעון בולג, ירושלים | הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות
הרב מיכאל ימר, שעלבים | הרב בועז מרדכי, נריה | פרופ' זהר עמר, נוה צוף
יהודה פרוידגור, ירושלים

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 1538-9276664; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il
למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

'ורבי עקיבא מצחק'...

השבוע בירכנו את חודש תמוז. אצל חכמי צפון אפריקה מקובל כבר דורות רבים להוסיף לשמות החודשים תמוז ומנחם-אב את הברכה יה"ל - יהפכהו ה' לטובה, מפני שחודשים אלו, ובמיוחד ימים מסוימים בהם, מזכירים לנו שנה אחר שנה את התקופות הרעות בתולדות עם ישראל. אך בד בבד עם זכירת אירועים אלו אנו זוכרים גם שבשפלנו זכרנו ה' והביא אותנו עד הלום - אומה שכבר אלפי שנים מוקפת בשבעים זאבים שמנסים לטורפה והיא מצליחה בעזרת ה' להימלט פעם אחר פעם מבין שיניהם ואף להשאיר אותם הרחק מאחור. כשאנו מביטים סביב ורואים את כל היש' הגדול, רוחנית ופיסית, לאומית ותורנית, כלכלית והתיישבותית - אילו פינו מלא שירה כים אין אנו מספיקים להודות ולהלל.

הגמרא בסוף מסכת מכות מספרת על רבי עקיבא וחבריו, שבאחת השנים שבין חורבן הבית השני לבין החורבן הגדול בעקבות כישלון מרד בר כוכבא הם הגיעו להר הבית והביטו על שרידי המקדש ההרוס, וכאשר כל חבריו בוכים, ובצדק - הם רואים בזוויות עיניהם הדומעות את רבי עקיבא מצחק! לא רק שאינו בוכה איתם כפי שאפשר היה לצפות - אלא שהוא צוחק! על מה יהודי צוחק? מה משעשע את רבי עקיבא עתה? צחוק מתעורר בעקבות מצבים או אמירות המעוררות רגשות קומיים-טבעיים, כמו התנהגות החורגת באופן קיצוני מהנורמה, או עירוב לא צפוי ולא מתקבל על הדעת של גשמי ורוחני וכד'. והנה רבי עקיבא רואה עם חבריו את שיא ההשפלה של קודשי ישראל ועם ישראל וארץ ישראל ותורת ישראל, כששועל בזוי, אוכל נבילות החי בשולי החברה האנושית ומתפרנס משייריה, מסתובב לו בנחת במקום שלכהן הגדול מותר להיכנס אליו פעם אחת בשנה, והוא חש ברמ"ח ושס"ה, בכל חושי ובכל מאודו, איך שהבכי של חבריו, גדולי התנאים, אינו במקום. הרי לא התחדש להם דבר, הם כבר חיים עשרות שנים עם החורבן כעובדה, ואיך הם אינם רואים שהעולם מתנהל לגמרי כצפוי, על פי נבואות נביאי ישראל ובהתאם למעשיו של עם ישראל, ושבמוקדם או במאוחר יתקיימו כל הנבואות החיוביות והטובות שרק מחכות לזמן הראוי להן? רבי עקיבא מצחק בגלל שחבריו בוכים, והצחוק גורם להרגשה של הרפיה ושל הפגת מתח ושל קירבה אנושית. הצחוק החיובי של רבי עקיבא לא נמחה מעל שפתיו גם כאשר בר כוכבא 'מלכא משיחא' הפך מול עיניו לבר כוזיבא 'בר נפלי', וגם כאשר סרקו את בשרו במסרקות של ברזל עד שיצאה נשמתו ב'אחד'. והצחוק שלו ניחם את חבריו אז וממשיך לנחם את כולנו עד היום.

לנו יש ב"ה הרבה מאוד סיבות לצחוק. עוד קיימים שועלים שיוצאים מבית קודשי הקודשים לצערנו, אבל הם הנרדפים ואנו הרודפים, הם החלשים ואנו החזקים. כל כך הרבה התקדמנו בדור-דורותיים האחרונים עד שאיננו מרגישים לפעמים שכמעט בכל נושא שאנו מביטים עליו אנו יכולים למלא שחוק פינו ולשונונו רינה. כבר כתב הרמב"ם שבכל אלו הדברים לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו, ואנחנו שחיים עכשיו בעת התרחשותם של 'הדברים' צריכים לפעול עם א-ל לקדם ולתקן ולחזק ולבנות את כל מה שסובב את תורת ישראל ועם ישראל וארץ ישראל, ולהמשיך לצחוק עם רבי עקיבא, לנחם ולהתנחם, עד שיהפוך ה' לטובה בימינו לעינינו גם את כל הקשיים שאנו עדיין חיים אותם וחשים בהם.

הרבה אירע בחודשים האחרונים בארץ ישראל ובעם ישראל, וגם נפתלי הפוליטיקה העכשווית מדאיגים מאוד. אבל אנחנו מאמינים באמונה שלמה שאנו בישורת האחרונה, ייתי ואחמיניה. 'ורבי עקיבא מצחק'...

בשורות טובות לכלל ולפרט, קיץ בריא ושקט ומוצלח, הק' יואל